

10 sentyabr / 2020

DƏRDI QİSMƏTİ, SÖZÜ HƏSRƏTİ

*Dünyamızın həmdəmi söz olan
şairinə ad günü düşüncələri*

Əzizim Malik Əhmədov, tanıdığım bir şairin ağrılarından, acılarından, dərindən, kədərindən özünü xəbərdar bilən müəssirin kimi danışmaq mənə o qədər də asan deyil, çünki sən, öz doğruluqla, səmimiyyətinlə, hər kəsə, o cümlədən mənə də istəklisən. Bu səbəbdən də görək mən, hisslərimin, duyğularımın özümə xas təmkinimlə yara yerlərini ördüyüm göynəmin məlhəmini qoparım, başqa sözlə, sənənin ağrı aləminin özünə xas yaralı yerlərini sənənlə birgə gözim. Çətindir, kimsəyə asan gəlməsin. Axı hər bir ızdırab zaman-zaman bizi oda bükür, özümüzdən xəbərimiz olmadan gözəgörməz atəşlərdə yandırır və bizi öridir. Əslində, mən bu atəşlərin içində sənə necə yanmağımı gördüyümdən və həqiqət bildiyimdən danışmağa məcburam. Axı insan həqiqətdən necə qaça bilər.

"Həsərimin sonu gəlmir" adlı kitabını xeyli vərəqlədim. Və demək olar ki, yandırıcı misraların oduna, atəşinə bələndim: "O yerlərin bitmək bilmir həsrəti. Neçə ildir dağ, daş bizi gözləyir". Həsərin gözə görünməyən odu qəlbini alova tutmasa, inanmıram ki, söz, bu qədər yangısı ilə üz çıxsın, qələmə gəlsin. Çünki sənənin bütün şeirlərində ruhunun arxasınca uçmağın var. Qanadlanan poetik düşüncə ilhamının gücü ilə ruhuna qovuşmağa can atır.

Görünür, yaradıcılığın həm də, yaxıcı, yandırıcı yaradıcılığın təbiəti ilə sənətkarın ruhuna can atımı ilə bağlıdır: "Sözlərim çevrilir yaralı quşa" deyimlərin özü də bütövlükdə çəkdiyən ağrının təzahürüdür. Belinski sayağı desək: "Dilənçi qızıl həsrətin-dədir". Şair isə ruhunun qanadlarında xəyalının uçduğu yerlərə getmək ağrısı ilə yaşayır.

Malik Əhmədov liric şairdir. Hisslələri, duyğuları ilə, öz dərdi ilə yaşayan şairdir. İçində çəkdiyi ağrısından, acısından bezməyən şairdir. Bəlkə də öz dərdi ilə həmdəm olmaq, öz dərdi ilə yaşaya bilmək ilə şairliyin birinci şərtidir.

*Özgədən gözləmə sən təsəllini,
Qəlbini göynədən dərd sənəndisə.
Təsəlli neynəsin sənə yerindən
Hər zaman öynədən dərd sənəndisə.*

*...Hər dərdin cavabı sorular candan,
Dünyanın hər işi keçir insandan.
Malik, can qurtara bilməzsən ondan
Bir ömür yol gedən dərd sənəndisə.*

Öz hissləri ilə yaşamaq, öz duyğularının boyunu sevmək Malik Əhmədovun yaradıcılığına xas keyfiyyətdir. Publisitikasında, bayatılarında və bütövlükdə yaradıcılığında bu "Kredo"ya həmişə sadıq olmusan. Əgər bizim poeziya aləmi qalaktikamızda öz yerini tutursa, onun içində sənənin adını yaşadacaq bir komendə də var. Asta-asta öz trayektoriyası ilə zamanı dolanan bu komendə heç vaxt yanib bitməyəcək. Əzizim, Malik Əhmədov, sənənin yaradıcılığında yaşarılığın aydın, parlaq işığını görürəm.

(Davamı 3-cü səhifədə)

DƏRDİ QİSMƏTİ, SÖZÜ HƏSRƏTİ

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Dünyamızın həmdəmi söz olan şairinə ad günü düşüncələri

Malik Əhmədov, ad gününü təbrik edirik. Dünyamızın həmdəmi söz olan şairinə ad günü düşüncələri ilə onun üçün tərəfindən mənəvi borcumdur.

Kimsə şökk etməz ki, son istedadınla qəbul edilən, istedadınla sevilən şairin. Sözü yanaşmağın, sözü min naz ilə sözü götürməyin özü də sözü sevginlə, sözü məhəbbətə bağlıdır. Ən başlıcası, mən görürəm ki, son sözü canlı varlıq kimi qəbul edir, sanki onun ruhunu incitməmək, nəfəsini qorumaq üçün doğmalığını, qaygını, diqqətini sözdən asırgormuş. Sözü canlı varlıq bilmişiyndir. Onu səfərbər edəndə, sözlə müsahib olanda vicdanı meyarı əsas tutursan. Sözlə münasibətə haqqı, ədalətini arada görməyə çalışırsan.

Əzizim Malik Əhmədov, söz ilə arandakı sevgidə əhdinə vəfalı aşiq kimi görürəm səni. Hara dönsən sözün başına dolana-dolana onun nazını çoxməyo müntəzirsən və bözən mono elo gəlir ki, son, Votən deyəndə, yurd deyəndə elo sözü nəzərdə tutursan. Sən sözün obadı məskən saldığın, əbədi sevgi əhdi-peyman bağladığın məkəndir. "Yaddan çıxma bilməz" adlı şeirin, Əhənovi və qədər canlıdır ki, oxucu da özünü soninlə birgə yaddan çıxmayan ağrının daşıyıcı, şərikli bilir.

*Qürbət mənə tutsa zərə,
Elim yaddan çıxma bilməz.
Yüz il gözəmə,dağlar, sənin
Səlin yaddan çıxma bilməz.*

*Unudulmuş o cöl, çəmən,
Bu dərd keçib gedər dəmən.
Sularında bir el çimən,
Gölin yaddan çıxma bilməz.*

*Can ağrıtdı çox həsrətim,
Üst-üstədir xacalətim.
Zərgər bilər zar qıymatın,
Çölin yaddan çıxma bilməz.*

*Yaralandım o ağdın,
Üqəs almadım yağıdın.
Qıyımı heç dağıdın,
Zülüm yaddan çıxma bilməz.*

*Malik, üzər bu dərd qəlbini,
Ağırları min-min gəldi.
Hər ömrün sonu əcəldi,
Ölüm yaddan çıxma bilməz.*

Bu seir 2016-cı ildə yazılıb. Onda sonun 50 yaşına çatmışdı. İndi də 50 yaşından bir az keçib. Özün demis: "yene nə payız gəlib yaşıl yarpaqlar ... solmaq istəmir". Üzü payıza sarı fosil doyur, rəng doyur, amma bu elo-belo baş vermir. Sanki ağaclar, yarpaqlar, tobiət bütövlükdə təsirlənmişdir. Səir də heyat. Sözü ilə yaşamaq istəyir. Onun sevgisi də, dünyası da, həyatının rəngləri də elo sözdür. Məno elo gəlir ki, söz də soni dərdə qoyur. Sanki sözü həssis eləyir, duyur, inanır ki, ədalətlinə, haqqı-zınamını qorumağınla, doyurılı, örmək şəxsiyyətdən, sudaqətinə etibarlı dostsan. Sənə sonimikiləri dünyəmizi daha yaşar, daha gözəl rənglərə bəzəyir. Özündən böyüyə hörmət, özündən kiçiyə qayğı, hər kəssə, bir sözlə, insanlığa diqqətin cəmiyyəto ehtiramına bağlıdır. Bilirsən ki, mənəvi dünyanın səlfətinə qorumaq son notədə sözü dönbə özünə tərəf gələcək. Bir az çılğınlığın, bir az sərtliyinin, bir az kövrəkliyinin, bir az dözümünün, bir az mirdliyinin, bir az içəridən gəyməyən yararı gizləmək gücün... bütün bu,

şairin soni tobiətinin özge bir ələm olduğunu görürük.

İlahi şair kimi yaşarı əsərlərin, do-yurılı kitabların var. Tam somini deyirəm ki, sonin Votən səvədi yaradıcılığın ayrıca tədqiqat mövzudur. Kimliyini görmək üçün oxucunu da üzə gətirməyi lüzüm yox: "Məmmədov Malik Əhməd oğlu 1968-ci il sentyabr ayının 1-də Cəbrayıl rayonunun Dağtumas kəndində anadan olub. Bakı Mədəni Maarif Texnikumunun "Klub tədbirləri rejissorluğu" fakültəsini bitirib. "Ölməyə qoymayın ümidlərimi", "Bir də baxacağam gözümlə dağlara", "Sevincim, qonim Votən", "Söz görək deyilsin öz zamanında" şeirlər, "İtirilmiş ömür" hekayələri, "Dağtumas səhidləri" adlı publisistik və şeir kitablarının, həmçinin çəxəstə almanaxların müəllifidir. Respublikada çıxan bir çox qəzet və jurnallarda müəmməd çap olunub. "Dirili Qurbani" Məclisinin üzvü və təşkilatı işlər üzrə rəhbərdir. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, "Qızıl qələm" mükafatıdır". Bu bir neçə cümlə qısa xronikadır. Gələcəyin oxucusuna gözəyari yardımçıdır. Bunlar öz yerində.

Əzizim, sonin yaradıcılığında soni qismət olan dördün, sözünün canı olan həsrətin bütöv bir xalqın taleyini yaşayır, ağrısını çəkir. Bözən sonin seirlərindəki ayırı-ayrı məsələlər, hiss, duyğu məqamlarının ohatə elodiyi ağrı-acının çəkisi o qədər köklülməz görünür ki, buna bir üyürün dözümlü necə çatır?... Bax, buna heyretlənirəm. İnsan o vaxt qəlbindəki gəyməyili yurdun, Votəninin yararsına məhəllə olur ki, canını elo Vətonilə, xalqı ilə birgə qəyayır. Bütövlükdə yurdun bir parçasına çevrilirəm. Mən bunu sonin somini seirlərində, duyğulanmalarında görürəm. "Həsrətin somi gəlmir" adlı kitabın "Ön söz"dəki bir neçə cümləni gəyməmsiz oxumaq olmur. Qəy dilindən səslənmiş həmin cümlələri oxucular da nəzorlörilə izləsinlər. Görünür ki, son haradan, nodən və necə gəyməyirəm: "Tərk etməyə məcbur olduğum kəndin qəbiristanlığında uuyyan səhidlərin sırasında qardaşım Məmmədov Səhrab Əhməd oğlu da vardır. Çənanı canından çox səvədiyi doğma yurduna qarşı verdi. Şəhidlik adlı zərfini fəth elədi. Qanıyla, canıyla torpağı qarışdı. Hor onu xatırlayanda ondan əvvəl ölmədiyimə görə özümü qınayıram. Qismət Allahdandır. Allah bütün

şəhidlərə rəhmət eləsin. Qəbirləri nurla dölsün. Bu gün hər birimiz sağ qalmışımıza görə onlara borcluuyq. Bu borcu görək ömür boyu unutmayaq. "Həsrətim somi gəlmir" adlı kitabın qardaşım Məmmədov Səhrab Əhməd oğlunun təmsalında bütün şəhidlərimizin ruhuna başlıyayım. Bunu edə bilsəm, bəlkə qəlbim rahatlıq tapar". Amma çətin, hələ ki, sonin qəlbim rahatlıq tapmaz. Çünki ruhun bədənəndə aydır. Sonin ruhun işğaldə qalmış yurdun üstündə dolanır. Ruh bədənə qovuşanda rahatlıq tapar. Əgər belə demək mümkünsə, sonin dördün hamımızda bəs edəcək qədərdir.

Bizim "Kredo" hər vaxt sonin sözünün intizarını çəkir. Doğulub-böyüdü-yün Cəbrayılın bu gün Azərbaycanın hər yerinə sopolmiş adamlarının demək olar ki, hər birinin qəlbində yerin var. Özü də bu yer çox istidir, həsrətlidir, duyğuludur. Sevgili, istəklə söz-sənet adımı kimi hər vaxt arzulanan, gözənlənən. Bir sözlə, son hər vaxt Vətonilə, yurdunla, kökündən ayrılmamış doğmalarınla birgəson. Səni yaxşı tanıyan, daim içərisində olduğun söz-sənet adamlarından bəzilərinin somini qeydləri də bu məqamda yerinə düşür:

İsmayıl İmanzadə: "Malik həm ömür, həm do yaradıcılıq yolu bərtumini gözəllərində öndü keçirib. O, izm, cərəyan axtarışında olmayıb. Könil ələmi, ilhamı nəyri diqət edibse, on da yazıb. Gəniş oxucu ohatəsi var. Çox görmüşəm ədəbi tədbirlərdə, yığıncaqlarda insanları Malik Əhmədovğlunu hörmətlə, sayğı ilə dinləyir və ürəkəndə alqışlayırlar".

Yusif Dirili: "İllərdi ki, Malik Əhmədovğlunu ilə birgəyik." "Dirili Qurbani". Məclisinin hər cür cəfəsina dözüb. Hiss etməmişəm ki, hər dəfə məclisə dolanda həsrətinin bir parçası kimi tozə seirimə oxuyub. Bununla da doğma yerləro ziyarətini sözüno gətirib. O, sözündə dostu olduğum kimi insanlığın da əzizidir".

Tariyel Abbashi: "Bizim Cəbrayılə bağlı bütün tədbirlərimizdə Malik Əhmədovğlunu yaxından iştirak edir. Maddi və mənəvi dəstəyini əsırgim. Hər bir yenik kitabını bizim muzeyə gətirir. Özü də deyir ki, hər dəfə muzeyə gələndə sanki Cəbrayılın özünə gedirəm, bura mənəm üçün ümid ocağıdır" - deyir. Malik Əhmədovğlunu Cəbrayılılar şair kimi, sonetkar kimi sevirilər, onu özələrinə doğma bilirlər".

Əhməd Fərhad: "Qədim sərlərin günümüzə fotosəkilləri qalmayıb. Onların portretlərini rəssamlar əsərlərini oxuyaraq yaradırlar. Mən belə düşüncürəm ki, Malik Əhmədovğlunu özünü mənəvi mühitini yazır və özü yazdıqlarına çox bənzəyir. Onu görməyən bir rəssam da seirlərini oxuyub şəklini çəkə bilər. Özü də tobiət etibarlı ilə bütöv insandır. Haqlını, haqsızın ayağına verən deyil, ilhamına da söz yox".

Səbir Şirvan: "O, adi, sıradan bir şair deyil, həm də Vətonin namini hər şeydən üstün tutan qeyrətli vətəndaşdır".

Qamət Hacıyev: "Sən həmişə həmkəndlilərin, dost tanışların, qohumların... harayına ilk çatanlardan olmusan. İnsanlar səni sevirilər, həm də bilirlər ki, nə üçün sevirilər".

Şəkir Əlifoglu: "Mən M.Əhmədovğlunu bir el adamı, həmkəndli kimi tanıyırdım. Doğmalarımızın, həmkəndlilərimizin məclislərində hörmət sahibi, nüfuz sahibi kimi görürdüm. Bu, onun insanlıq tərəfidir. ziyalılıq yönümdür. Ancaq zaman keçdikcə onu, həm do şair kimi tanıdım, ictimai xadim kimi görürdüm. Sözünlə sahibi ziyalılıdır".

Malik Əhmədovğlunu, sonin adına, sanına sayğılı yanaşanlara mənə do təşəkkürümü bildirirəm. Haqqı ziyalı missiyası ilə yaşayanlar, insanı kəçildən xirdə hissələrdən uzaq olan sonetkarlar mənim də əzizimdir. Ustad İsmayıl İmanzadənin və digər hörmət sahibi olan ziyalıların sonə doğma, duyğulu münasibətini mənə çox seviridilər. Bu diqqət göstərir ki, son, bir yaradıcı kimi, şair kimi dövrümüzün gözəli öndüson.

Dövrə, zamanla münasibətin bir mənalıdır. Şair əqdənələ böyüklüyünü, tobiətinin səlfəli ilə əyilməzliyini, həyat tərzini, əsl kişiyə xarakterinlə gəzətir və elo beləcə da tanırırsan.

Bir vaxt Cəbrayılın indiki zaman üzün mənəvi mühitini həm do sonin Cəbrayıl köhrizləri kimi, doğma Dağ Tumas bulaqları kimi dumduru həsrət poeziyanla öyrəncəklər.

Əzizim Malik Əhmədovğlunu, indiki mənimiz aşınma mühiti bir çox nizamı qarşıyır. Ancaq sonin kimi həyatın nizamını təmənənəsizliq üzərində yaşayanlar mənəvi mühitini tam bəzəməyə qoruyurlar. Əsərləri ilə Vətonə, xalqı işiq olanlar dəyərdir ki, əlim üçün öndü keşikçiləridir. Tanrı bu haqqı süməyən vicdan meyarın olan ilhamınla sonə bəxş edib...

Malik bəy, şair misranla haqqı, haqqı qoruyur, olduğun məkəni hərmətin, nüfuzunla sayılan sayğılı ocağı çevirir, sözünün işığı ilə nurlandırırnsən.

Öziz dostum, başla, vaxtın imkanına görə yazdım. Sonin doyerli yaradıcılığın bir kitabə da sığmaz. Özün də yaxşı deyirsən: "Qıymət əsl söz səhəbindən cəşdəndə söz öndü məsuliyyəti daşıyanlar daha məsuliyyətli olurlar". Dəg-rudur, özün demis, xoş söz hər birimizə ehtiyacı var, ancaq xoş söz də havadan yox, müəyyən əssəndə gəlməlidir. köklü, istinadlı olmalıdır. Sonin zəngin yaradıcılığın və bütöv şəxsiyyətin əndürlü xoş sözlər üçün kökdür, istinadlı, qaynaqdır.

Malik Əhmədovğlunu arzu edirik ki, nə həsrət, nə də ötüb keçməkdə olan ömür sonin bütöv şəxsiyyətinə əsirdə bilməsin. Malik, vicdanı meyarınla, tanrı bəxş işığı ilhamınla yaz, yarat!

Əli Rza XƏLƏFİLİ
09.09.2020